

KANAŁY BLOKOWE KRAKOWA W UJĘCIU HISTORYCZNYM I OBECNIE

*/ Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, Zakład Sieci Kanałowej

**/ Politechnika Krakowska

Wraz z rozwojem miasta pojawiła się konieczność odprowadzania wód opadowych oraz nieczystości płynnych. Początkowo rowami otwartymi, później zasklepienymi odprowadzono je do fosy okalającej miasto. Kanały ułożone były na tyłach budynków, od podwórka, odprowadzały wody deszczowe oraz ścieki bytowe z zespołów budynków mieszkalnych, które poprzecinane siatką ulic tworzyły bloki zabudowy. Stąd też ich nazwa - kanały blokowe.

Przedstawiono rys historyczny budowy kanałów blokowych i opisano materiały z których je wykonano. Na podstawie archiwalnej dokumentacji odtworzono mapę kanałów blokowych w rejonie starego miasta. Mapa ta pozwala określić między innymi przypuszczalne miejsca przejść kanałów pod fundamentami kamienic, co ma duże znaczenie dla oceny ewentualnych zagrożeń substancji budowlanej, które kanały te wcześniej czy później spowodują, o ile nie zostaną poddane na czas zabiegom renowacyjnym.

Określono potrzeby monitorowania kanałów blokowych, szczególnie zbiorczych o dużych wymiarach. Potrzeby te oszacowano w zakresie monitoringu hydraulicznego i budowlanego. Pierwszy wynika z braku informacji na temat ewentualnej roli kanałów blokowych jako zbiorników retencyjnych kanalizacji ogólnospławnej śródmieścia Krakowa. Bez jednoznacznego stwierdzenia czy największe kanały blokowe spełniają tę rolę nie można bowiem podjąć żadnej decyzji co do ich zasypania, albo renowacji, względnie częściowego udostępniania zwiedzającym. Określenie tego czy nadal spełniają one rolę retencyjną jest również niezbędne dla budowy wiarygodnego modelu działania sieci kanalizacyjnej w obrębie starego miasta.

Oceniono możliwości techniczne przeprowadzenia zabiegów renowacyjnych kanałów blokowych i pokrótce wymieniono metody odnowy zastosowane w ostatnich latach w kanalizacji miasta Krakowa. Przedstawiono propozycję udostępnienia zwiedzającym krótkiego fragmentu kolektora, który zbierał kiedyś ścieki z kanałów blokowych.

